

РЕЦЕНЗІЇ

УДК 343.2/.7"364"

ВОЗНЮК Андрій

доктор юридичних наук, професор, завідувач науково-дослідної лабораторії з проблем протидії злочинності навчально-наукового інституту поліцейської діяльності Національної академії внутрішніх справ

м. Київ, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3352-5626>

ПРО ВИКЛИКИ І ГОРИЗОНТИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД

Рец. на кн.: Письменський Є. О. Кримінально-правова політика України під впливом факторів воєнного характеру та її віддзеркалення в експертній думці : монографія. Київ : Норма права, 2025. 212 с.

У науці кримінального права останніх років, здавалося б, складно здивувати новою темою. Проте інколи історія вносить у наукові дискусії певні корективи. Саме так сталося з проблематикою, яку дослідив у своїй новій монографії доктор юридичних наук, професор Євген Письменський.

Питання трансформації кримінально-правової політики під впливом війни, яку нині переживає Україна, донедавна залишалося радше в публіцистичному полі. Монографія, що побачила світ у видавництві «Норма права», стала першою спробою системного академічного аналізу цієї складної та, без перебільшення, драматичної теми.

Автор – знаний у колі правників-науковців фахівець із кримінально-правової політики, що має значний досвід у цій сфері. Його попередні праці заклали методологічний підмурівок для сучасного осмислення проблематики. Нова монографія – це дослідження «на передовій»: не просто теоретична модель, а аналіз політики, що формується в реальних умовах воєнного часу. Євген Письменський створює цілісну картину: як змінюється українське кримінальне законодавство під впливом війни, які тенденції з'являються в правозастосуванні, наскільки ці зміни є закономірними, які ризики вони несуть, а також які можливості відкривають для майбутнього.

Монографія побудована на міцному концептуальному каркасі. Оригінальною є вже власне ідея

виокремлення моделі воєнного (кризового) типу кримінально-правової політики. Автор не лише формулює цю модель, а й переконливо демонструє її риси – через аналіз законодавчих новацій, судової практики й експертних оцінок.

Цінним є також авторське бачення типології впливів війни на кримінально-правову політику – від прямих законодавчих змін до глибинних трансформацій правосвідомості правозастосовувачів. Порівняння з європейським досвідом здійснено цілком влучно.

Особливий інтерес становить масштабне емпіричне дослідження, здійснене автором. Структурований двоетапний експертний опитувальник дав змогу зафіксувати й проаналізувати реальні оцінки фахівців – як науковців, так і суддів Верховного Суду. Такі дані збагачують аргументацію монографії та надають її висновкам належної переконливості.

У роботі немає безпідставного критиканства чи зайвого оптимізму. Євген Письменський – реаліст, і його оцінки виважені. Він не замовчує проблем: і популізм окремих законодавчих ініціатив, і поспішність деяких змін, і технічні огріхи в новелах КК. Водночас автор чесно фіксує і здобутки – як у нормативному полі, так і в практиці Верховного Суду.

Монографія дає відповіді на низку важливих питань, що нині постають перед українською правовою спільнотою: як змінюється «карта» кримінально-правової політики; як війна вплинула

Рекомендоване посилання:

Вознюк А. Про виклики і горизонти кримінально-правової політики у воєнний період : рец. на кн. Письменський Є. О. «Кримінально-правова політика України під впливом факторів воєнного характеру та її віддзеркалення в експертній думці». *Наука і правоохорона*. 2025. № 3 (69). С. 194–195.

на співвідношення завдань кримінального права; де проходить межа між законодавчою доцільністю і ризиком розбалансування системи КК України; які напрями необхідно розвивати в політиці перехідного (післявоєнного) періоду.

Здобуток автора – чітко сформульовані практичні рекомендації. Тут немає загальних фраз – ідеться про конкретні пропозиції: щодо корекції окремих норм, удосконалення механізмів правозастосування, налагодження ефективнішої взаємодії між суб'єктами формування та реалізації кримінально-правової політики.

Стилістично монографія має академічний стиль, доступний як для вузькоспеціалізованих фахівців, так і для широкого кола зацікавлених практиків. Цьому сприяють добре витримана структура, логіка викладення, багатий фактичний матеріал.

За своїм концептуальним і практичним значенням робота Євгена Письменського, безперечно, є важливим внеском в українську

кримінально-правову науку. Це книга, що не лише підсумовує нинішній стан політики, а й окреслює її шляхи розвитку на найближчі роки.

Монографію доцільно рекомендувати для широкого використання в правотворчій, правозастосовній та освітній діяльності. Вона має потенціал стати настільною книгою для практиків, які працюють у сфері кваліфікації воєнних злочинів, державної зради, колабораційної діяльності, а також для науковців, які вивчають проблематику реформування кримінального права.

Перспективи розвитку теми очевидні. Слід очікувати, що автор продовжить свої дослідження – насамперед у напрямі розроблення моделі кримінально-правової політики для перехідного періоду й глибшого аналізу європейського досвіду реагування на воєнні злочини та злочини проти людяності.

Така робота потрібна Україні, і Євген Письменський переконливо демонструє, що є саме тим дослідником, який здатен її виконати.

VOZNIUK Andrii

Doctor of Law, Associate Professor, Head of the Research Laboratory for Combating Crime at the Educational and Scientific Institute of Police Activity of the National Academy of Internal Affairs

Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3352-5626>

ON THE CHALLENGES AND HORIZONS OF CRIMINAL LAW POLICY IN WARTIME

Review of the book: Pysmenskyi Ye.O. Criminal Law Policy of Ukraine Under the Influence of Wartime Factors and its Reflection in Expert Opinion: monograph.

Kyiv: Norma Prava, 2025. 212 p.